

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1864

av Veronica Lindholm m.fl. (S)

Statistisk kartläggning av hedersvåld i nära relationer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det sker en årlig statistisk kartläggning av hedersvåld i nära relationer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att informera och utveckla lokalsamhällets arbete för att motverka hedersvåld i nära relationer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Våld och förtryck finns i alla länder, inom alla religioner och i alla samhällsklasser.

Förtryck, hot och våld mot kvinnor förekommer över hela världskartan.

Definitionen av hedersrelaterat våld är en situation där familjen med hot eller öppet våld försöker kontrollera ungas frihet att välja sina liv inom de ramar som normalt gäller i det svenska samhället. Hedersnormer är patriarkala men förtrycket drabbar inte bara kvinnor utan även män. Det drabbar dock kvinnor i avsevärt större utsträckning, och individens agerande anses påverka hela familjens anseende. Ett exempel på

hedersproblematik är tvångsäktenskap. Denna är kartlagd, och enligt

Ungdomsstyrelsens rapport Gift mot sin vilja (2009) är det cirka 70 000 personer i åldern 16–25 år som upplever att de inte kan välja partner fritt i Sverige. Det motsvarar 6,6 procent av de unga kvinnorna och 3,8 procent av de unga männen.

Det här mycket utbredda våldet över världen säger man är ett led i vad man brukar kalla ett ”strukturellt” och ”institutionaliserat” förtryck, som är speciellt riktat mot flickor och kvinnor. Men även unga män drabbas om de allierar sig med eller på något annat sätt stödjer eller beskyddar en flicka som inte fogar sig, inleder en relation med en flicka

eller kvinna som har lovats eller anses tillhöra en annan man inleder en relation med en flicka eller kvinna mot hennes familjs vilja. Hedersrelaterat våld kan också utövas mot personer av bägge kön på grund av en sexuell läggning som av kollektivet utdöms som avvikande (homo- och bisexuella samt transpersoner) samt mot kvinnor som inte kan bli gravida.

Hedersrelaterat våld i stort har varit svårare att mäta då man antar att mörkertalet är väldigt stort. Regionala studier på olika håll i landet pekar dock på att mellan 3–7% av ungdomar i gymnasiet lever med hedersrelaterade begränsningar. Länsstyrelserna har spelat en stor roll i att utreda frågor i ämnet, och de har i sina respektive län haft detta uppdrag sedan 2004. Länsstyrelsen Östergötland har haft ett specifikt uppdrag att samordna allt arbete som har gjorts på området och fungera som en kunskapsbas.

Länsstyrelserna ska alla göra en samlad redovisning av de insatser som vidtagits i de olika länen, och en samordnad redovisning av detta ska lämnas till Socialdepartementet 15 mars 2016. Våldet utgör framförallt följande

- Psykiskt: Kränkning, skuld- och skambeläggning, förödmjukelse, nedvärdering, undandragen kärlek och omsorg, förföljelse, hot.
- Socialt: Utfrysning, isolering, förbud att delta i normala aktiviteter i samhället, tvång till avvikande klädsel, avvikande beteende, ekonomisk nöd, ofrivilligt bortförande, bannlysning.
- Sexuellt: I förlängningen är våldet även sexuellt som exempelvis tvång till oönskat sex med okänd eller oönskad person genom äktenskap.
- Fysiskt: Från örfil till mord samt ”själv mord”.

Organisationen Glöm Aldrig Pela och Fadime har också hjälpt tiotals ungdomar från att bli bortförda på tvångsäktenskapsresa runt om i Sverige. I Sverige har flera fall av uppmärksammade hedersmord skett. Sara Abed Ali 1996, Pela Atroshi 1999 och Fadime Sahindal 2002 är några exempel. När Abbas Rezai mördades 2005 gick det upp för många i Sverige att även unga män kan mördas i hederns namn. En ordentlig kartläggning över hela Sverige och dess län saknas fortfarande idag. Sådan statistik har också efterfrågats av utredningen SOU 2014:49 Våld i nära relationer – en folkhälsofråga.

Enligt Brottsförebyggande rådet, Brå, anmäldes under 2014 omkring 17 100 misshandelsbrott i Sverige där gärningspersonen var i nära relation med offret. I Nationella trygghetsundersökningen (NTU 2014) uppgav totalt 15 procent av dem som utsatts för misshandel att gärningspersonen var närstående till offret. Att gärningspersonen är en närstående gäller för kvinnor i 29 procent av händelserna, medan motsvarande andel för män är 6 procent. Det är svårt att urskilja några tydliga trender över en längre tid för såväl män som för kvinnor. Med anledning av det så bör

regeringen se över möjligheten att verka för att det sker en årlig statistisk kartläggning vid hedersvåld i nära relationer samt verka för att informera och utveckla lokalsamhällets arbete för att motverka hedersvåld i nära relationer.

Veronica Lindholm (S)

Hanna Westerén (S)

Sanne Eriksson (S)

Lawen Redar (S)

Roza Güclü Hedin (S)

Anna Wallentheim (S)